

- http://www.potopk.com.pl/Full_text/2020_n2_v2_full/IM%202-2020-v2-a25.pdf
- Liu S.-F., Fan Y.-J., Luh D.-B., Teng P.-S. Organizational Culture: The Key to Improving Service Management in Industry 4.0. *Applied Sciences*. 2022. Vol. 12. Iss. 1. Art. 437. DOI: <https://doi.org/10.3390/app12010437>
 - Амоша О. І., Нікіфорова В. А. Розвиток металургійної смарт-промисловості: світовий досвід та уроки для України. *Економіка України*. 2019. № 9–10. С. 3–23. URL: http://economyukr.org.ua/docs/EU_19_09_003_uk.pdf
 - Прушківський В. Г., Литовка В. А. Особливості розвитку корпоративної культур металургійних підприємств. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2019. № 2. С. 108–115. DOI: <https://doi.org/10.33271/ev/66.108>
 - Смирнова Т. А., Голей Ю. М. Використання принципів інноваційного менеджменту у процесі формування корпоративної культури. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Менеджмент інновацій»*. 2014. Вип. 3. С. 100–106. DOI: <https://doi.org/10.15421/191415>
 - Соболева Т. О., Незамедінова Т. С. Напрями формування інноваційної культури в корпораціях. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2022. № 1. С. 74–77. DOI: <https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2022-302-1-12>
 - Isaksen S. J., Ekvall G. Managing for Innovation: The Two Faces of Tension in Creative Climates. *Creativity and Innovation Management*. 2010. Vol. 19. Iss. 2. P. 73–88. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1467-8691.2010.00558.x>
 - Baker W. E., Sinkula J. M. Market orientation, learning orientation and product innovation: Delving into the organization's black box. *Journal of Market Focused Management*. 2002. Vol. 5. P. 5–23. DOI: <https://doi.org/10.1023/A:1012543911149>

УДК 330.322

JEL: D92; E22; L69; O16; P33

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-10-246-252>

ДО ПИТАННЯ ЩОДО ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

©2023 КРИВИЦЬКА О. Р.

УДК 330.322

JEL: D92; E22; L69; O16; P33

Кривицька О. Р. До питання щодо дослідження інвестиційної привабливості підприємства

У статті здійснено систематизацію підходів та окреслено переваги і недоліки існуючих методів оцінки інвестиційної привабливості підприємства для того, щоб найвигідніше презентувати себе перед потенційним інвестором, що в майбутньому дозволить втримати належний рівень конкурентоспроможності, підвищити рівень інтелектуалізації, збільшити кількість інновацій, інтегрованих у виробництво. Акцентовано увагу на тому, що підприємства, які зацікавлені в інвестиціях, мають добре усвідомлювати, яку інформацію та в якій формі їм необхідно подавати для аргументації своєї інвестиційної привабливості. Відзначено, що для інвестиційної привабливості як економічної величини характерна широка різноманітність показників (індикаторів). Процес аналізу інвестиційної привабливості підприємств слід вважати розглядом багатовимірної, багатфакторної економічної величини, в якій пов'язані багато незалежних між собою показників-індикаторів. Необхідним і важливим аспектом у процесі оцінювання інвестиційної привабливості підприємства є врахування не тільки його внутрішніх чинників, а й зовнішніх. Запропоновано до зовнішніх факторів, що не залежать від підприємства як суб'єкта господарювання, включити інвестиційну привабливість галузі та регіону, в яких функціонує підприємство. Закономірним є той факт, що інвестори передусім зацікавлені в здійсненні інвестування в підприємства з високим потенціалом, які розташовані в перспективному регіоні та в галузі, що стрімко розвивається, аніж у підприємства, які розташовані в депресивних регіонах і перебувають у стагнованій галузі. Окремо відзначено важливість вміння професійно та на належному рівні обґрунтовувати інвестиційну пропозицію, що надається для потенційного інвестора. Перед тим як залучити інвестора, рекомендовано провести декілька незалежних оцінок проекту, які можна було б презентувати для кількох потенційних інвесторів. Це дасть змогу зрозуміти та визначити реальну вартість проекту і за потреби скоригувати позицію підприємства, що зацікавлене в надходженні інвестицій. Відзначено чотири основні помилки, що впливають на низький рівень підготовки інвестиційних проектів: проект перебуває на стадії ідеї; проект не містить маркетингового плану; відсутні оцінки щодо рентабельності проекту; низька якість презентації матеріалів.

Ключові слова: підприємство, інвестиційна привабливість, інвестиційний проект.

Бібл.: 13.

Кривицька Ольга Романівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної теорії, менеджменту і маркетингу, Національний університет «Острозька академія» (вул. Семінарська, 2, Острог, 35800, Україна)

E-mail: olha.kryvytska@oa.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0844-3362>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/G-4917-2018>

UDC 330.322

JEL: D92; E22; L69; O16; P33

Kryvytska O. R. To the Question Regarding the Study of the Investment Attractiveness of Enterprise

The article systematizes approaches and outlines the advantages and disadvantages of existing methods for assessing the investment attractiveness of enterprise in order to present itself in the most profitable way to a potential investor, which in the future will allow to maintain the appropriate level of competitiveness, increase the level of intellectualization, increase the number of innovations integrated into production. Attention is focused on the fact that enterprises that are interested in investments should be well aware of what information and in what form they need to submit to argue their investment attractiveness. It is

noted that investment attractiveness as an economic value is characterized by a wide variety of indicators. The process of analyzing the investment attractiveness of enterprises should be seen as consideration of a multidimensional, multifactorial economic value, in which many independent indicators are interconnected. A necessary and important aspect in the process of assessing the investment attractiveness of an enterprise is to take into account not only its internal factors, but also external ones. It is proposed to include in the external factors those that do not depend on the enterprise as an economic entity the investment attractiveness of the industry and the region in which the enterprise operates. It is natural that investors are primarily interested in investing in enterprises with high potential, which are located in a promising region and in a rapidly developing industry, rather than in enterprises situated in depressed regions and in a stagnant industry. Separately, the importance of the ability to professionally and at the proper level substantiate the investment proposal provided to a potential investor is noted. Before attracting an investor, it is recommended to conduct several independent evaluations of the project, which could be presented to several potential investors. This will make it possible to understand and determine the real cost of the project and, if necessary, adjust the position of the enterprise interested in the receipt of investments. Four main mistakes that affect the low level of preparation of investment projects are noted: the project is at the idea stage; the project does not contain a marketing plan; there are no estimates of the profitability of the project; low quality of presentation of materials.

Keywords: enterprise, investment attractiveness, investment project.

Bibl.: 13.

Kryvytska Olha R. – D. Sc. (Economics), Professor, Professor of the Department of Economic Theory, Management and Marketing, The National University of Ostroh Academy (2 Seminar'ska Str., Ostroh, 35800, Ukraine)

E-mail: olha.kryvytska@oa.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0844-3362>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/G-4917-2018>

Одним із ключових питань ринкової економіки, що стосується позиціонування суб'єкта підприємництва на ринку, є окреслення способів та напрямів забезпечення належного рівня конкурентоспроможності та втримання провідних позицій на ринку. Тому на більшості підприємств служби менеджменту концентрують свою увагу на аналізі факторів економічного прогресу, класифікуючи їх за пріоритетністю та ступенем впливу, визначаючи тим самим потенціал у майбутньому. Дослідження останніх років показали, що ті фактори, які впродовж багатьох десятиліть мали вагоме значення в діяльності підприємств, наразі відходять на другий план. Зокрема, просте формування продуктової пропозиції (асортименту), що виробляється підприємством на технологічно застарілому або морально зношеному обладнанні, не є гарантією того, що підприємство буде спроможне втримувати свої позиції на ринку. Щоб досягти бажаного успіху, потрібно усвідомити, що саме систематичне застосування нововведень та інновацій і є тим ключовим чинником, що забезпечить для підприємства не просто здатність конкурувати, а й сформує підґрунтя для економічного розвитку. Проте з цієї точки зору потрібно розуміти, що запровадження інновацій є досить важливим аспектом у діяльності підприємства, проте воно неможливе без інвестицій. Вибудовуючи послідовний хронологічний взаємозв'язок між категоріями «економічне зростання – інновації – інвестиції», на перший план виходить пошук нових методів оцінювання та моделювання інвестицій.

Особливостям формування та регулювання в ринкових умовах інноваційного підприємництва приділяли увагу Захарін С. В., Іщенко І. С. [1], Некрасов В. [2], Носовець О. І., Волощук Л. О. [3], Полінкевич О. М. [4], Тимченко О. І. [5]. Місце інвестицій у забезпеченні інноваційного розвитку підприємства висвітлювали у своїх доробках Ватченко О. Б., Ватченко Б. С., Черевко О. Л. [6], Микитюк П. П., Крисько Ж. Л.,

Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Сковчиас С. М. [7]. Підходи до оцінки інвестиційної привабливості підприємств досліджували Копішинська О. П., Уткін Ю. В., Карташова О. Г. [8], Ніконова Н. В. [9], Скоробогатова Н. Є., Корчак А. О. [10],

Проведений аналіз наукових доробків та праць з окресленої проблематики показав, що не існує єдиного універсального підходу для дослідження й оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Варто зазначити також, що постійний пошук нових методів оцінювання та моделювання інвестицій, а також вдосконалення наявних сприятиме вирішенню питання технологічної модернізації підприємств, збільшенню обсягів виробництва конкурентоспроможної інноваційної продукції, приведе до переходу на інноваційний тип економічного зростання.

Метою статті є систематизація підходів та окреслення переваг і недоліків існуючих методів оцінки інвестиційної привабливості підприємства для того, щоб найвигідніше презентувати себе перед потенційним інвестором, що в майбутньому дозволить втримати належний рівень конкурентоспроможності, підвищити рівень інтелектуалізації, збільшити кількість інновацій, інтегрованих у виробництво.

Активізація інноваційних та інвестиційних процесів у діяльності підприємства значною мірою залежить від того, наскільки керівництво та менеджмент окремо взятого суб'єкта господарювання розуміє їх важливість і проявляє зацікавленість у впровадженні. Так, Дж. Д. Коллінз, і К. Р. Ройтцель (J. D. Collins, C. R. Reutzell), дослідивши роль топ-менеджерів у визначенні інвестицій в інновації на прикладі малих і середніх підприємств Індії, відзначили, що на прийняття позитивних рішень впливає не лише той факт, наскільки менеджери зацікавлені в залученні інновацій, а й те, наскільки вони спроможні на належному рівні оцінити ефективність інвестицій, спрямованих на інноваційний розвиток [11].

Р. МакАдам, С. Моффетт, С. Хазлетт і М. Шевлін (*R. McAdam, S. Moffett, Sh. A. Hazlett, M. Shevlin*) встановили, що постійні масштабні зміни в технологіях і глобалізація ринків привели до того, що багато малих і середніх підприємств Великої Британії потребують використання інновацій як засобу пошуку конкурентної переваги [12]. Авторами було проведено емпіричне дослідження, метою якого стала розробка та перевірка моделей інновацій у діяльності малих і середніх підприємств у Великій Британії, акцентуючи увагу на їх інвестиційній привабливості.

Бусру С. А. та Г. Шанмугасундарам (*S. A. Busru, G. Shanmugasundaram*) побудували модель, що встановила прямий взаємозв'язок між видатками на дослідження та розвиток і зростанням і стабільністю економічних показників в Індії [13].

Сучасні умови функціонування підприємств характеризуються високим рівнем конкуренції між підприємствами з метою залучення додаткового капіталу для фінансування інновацій у найближчій перспективі. Зазвичай основну масу інвестицій отримує той проект, який чітко візуалізує та деталізує систему доходів, тим самим це мінімізує зусилля інвестора на додаткові обрахунки, які передуватимуть прийняттю остаточного рішення щодо фінансування. Інвестор як правило, не має бажання досліджувати кожне підприємство – він приймає рішення на основі аналізу отриманої інформації. Зважаючи на це, підприємства, що зацікавлені в інвестиціях, мають добре усвідомлювати, яку інформацію та в якій формі їм необхідно подавати для аргументації своєї інвестиційної привабливості.

Закономірності сучасності полягають в тому, що існує діаметрально протилежна картина: з одного боку – наявність фінансових криз як на національному, так і на світовому ринках є стримувальним фактором для інвестиційних надходжень; з іншого – потреба в інвестиціях не просто залишилася, а постійно зростає. Оскільки попит на інвестиції перевищує пропозицію, потенційні інвестори, які зацікавлені в додаткових доходах саме від інвестиційної діяльності, спрямованої на підтримку вітчизняних підприємств, переглянули свої критерії та вимоги до суб'єктів підприємництва з точки зору оцінки їх інвестиційної привабливості.

Оцінювання інвестиційної привабливості представляє собою інструмент інтерпретації стану суб'єкта підприємництва. Таким чином, отримана інформація дасть можливість потенційному інвестору визначити рівень інвестиційної потреби підприємства як можливості своєчасного та повного забезпечення фінансовими ресурсами. У зв'язку з цим немаловажне значення в системі управління підприємством посідає проблематика систематичного підвищення його інвестиційної привабливості. Доцільно відзначити, що якісна оцінка інвестиційної привабливості є

можливою за умови застосування широкого спектра різноманітних показників (індикаторів), які обраховуватимуться в процесі дослідження. Таким чином, процес оцінки може стати трудомістким, тим самим обмежить коло підприємств, які інвестор зможе проаналізувати за певний фіксований проміжок часу.

Для того щоб оптимізувати цей процес, потрібно інвестиційну привабливість підприємств розглядати як різнофакторну та різновимірну економічну величину, яка б поєднувала в собі безліч показників-індикаторів, які можуть бути і незалежними один від одного. Вимірювання такої величини можна здійснити лише з використанням непрямих методів, суть яких полягає в тому, що для побудови моделі інтегральної оцінки інвестиційної привабливості застосовуються узагальнені характеристики показників. У разі такого варіанта ключовим завданням стане вибір реалістичних релевантних показників-індикаторів, з подальшою їх імплементацією в модель оцінки інвестиційної привабливості підприємств. Під час імплементації можуть виникнути питання не лише до переліку показників, що визначатимуть інвестиційну привабливість, а й до окреслення вимірювальної шкали для відображення отриманих вимірювальних значень і порівняння цих значень.

Важливо розуміти також, що головним принципом вимірювання як інвестиційної привабливості загалом, так і окремо взятих її показників є дотримання взаємозв'язку, взаємозалежності та взаємообумовленості визначення цих показників. Щоб досягти цього, необхідно використати показники динаміки та темпів зростання (для визначення зв'язку показників у часі) та економічно обґрунтувати кількісну залежність між показниками (для визначення зв'язку показників у просторі).

Розуміючи багатосторонність і різноманітність підходів до визначення сутності поняття інвестиційної привабливості підприємства, важливим аспектом виступає необхідність встановлення та систематизації чинників і показників, що можна визначити індикаторами цієї економічної категорії.

У наукових колах широкого вжитку набула думка про важливість урахування як внутрішніх, так і зовнішніх чинників для забезпечення об'єктивності та повноти процесу оцінювання інвестиційної привабливості підприємства. До групи зовнішніх факторів, які є об'єктивними та не залежать від підприємства, доцільно віднести інвестиційну привабливість галузі та регіону, де здійснює свою основну діяльність підприємство. Слід розуміти, що з метою підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємство не матиме можливості сформувати власну політику управління зовнішніми факторами, проте обом сторонам (і підприємству, і потенційному інвестору) необхідно вміти своєчасно виявляти, оперативно оцінювати, диференціювати їх вплив на прийняття

та реалізацію інвестиційних рішень. Не варто також випускати з поля зору той факт, що між внутрішніми чинниками інвестиційної привабливості та безпосередньою діяльністю підприємства можна визначити залежність, яка і стане об'єктом управління інвестиційною привабливістю.

Плануючи та організовуючи систему управління, окрему увагу потрібно приділити наявності взаємозв'язку та взаємного узгодження між окресленими зовнішніми та внутрішніми чинниками та показниками інвестиційної привабливості підприємства. Закономірно вважати, що меншому ризику піддається організація інвестування на підприємствах з високим потенціалом. Критеріями для віднесення підприємств до цієї категорії може служити місцезнаходження підприємства в перспективному регіоні або в галузі, що динамічно розвивається. Ці два фактори можуть кардинально вплинути на рішення потенційних інвесторів, оскільки такі підприємства будуть інвестиційно привабливішими, ніж ті, що розташовані в депресивних регіонах або в галузі, що стагне.

Застосовуючи метод порівняльного аналізу для оцінки інвестиційної привабливості підприємств, доцільним є врахування впливу зовнішніх територіально-галузевих факторів. З цією метою рекомендовано використовувати рейтинги інвестиційної привабливості галузі та району. Такі рейтинги є у вільному доступі в мережі Internet та, як правило, розроблені різними рейтинговими агентствами незалежно від потреб тих чи інших замовників або користувачів інформації.

З метою формування ефективної та результативної методики оцінювання інвестиційної привабливості підприємства потрібно конкретизувати і внутрішні чинники інвестиційної привабливості. Такими пріоритетними характеристиками інвестиційної привабливості підприємства можна назвати якість управління, корпоративну культуру, виробничий і ринковий потенціал, виробничу стратегію, кадровий та інтелектуальний потенціали підприємства, позиціонування на ринку. Квінтесенцією для узагальнення результативності діяльності підприємства, що відображатиме ефективність його діяльності, має бути оцінка його фінансового стану. Саме стан показників, що відображають фінансовий стан підприємства, і є основною вирішальною ланкою для встановлення рівня інвестиційної привабливості підприємства.

Узагальнюючи вищевикладене, можна відзначити інвестиційну привабливість підприємства як багатофакторну величину, яку доцільно визначати в просторі та в часі.

У вітчизняній практиці обґрунтування інвестиційної привабливості непоодинокими, а інколи і типовими є випадки, коли підприємство – ініціатор інвестиційного проекту не може визначити обсяг фінансових ресурсів, необхідних йому для реалізації задуманих планів. Причому, як правило, такі підпри-

ємства чітко усвідомлюють, що саме на них покладатиметься відповідальність за створення чіткої пропозиції для інвестора. Якщо ж матиме місце ситуація, коли буде запропонована певна сукупність варіантів розвитку проекту, кожен з яких характеризується унікальними обсягами та розмірами інвестицій, виникає інша ситуація, яка стосується того, що для стартової демонстрації проекту потрібно зробити вибір одного зі сценаріїв, що найбільше задовольняв би інтереси конкретного інвестора. Зазвичай спроба надіслати інвестору недостатньо сформовану чи обґрунтовану інвестиційну пропозицію має єдиний сценарій розвитку – відмову інвестора від такої пропозиції.

Немаловажним має бути і розуміння ймовірності настання ситуації, коли підприємство та потенційний інвестор, застосовуючи типові методи оцінки інвестиційної привабливості, можуть отримати зовсім різні результати. Причинами виникнення цього можуть бути обрані методи обробки первинних даних, які служать вихідною інформацією для обчислення показників фінансового стану; формування бази вихідної інформації для розрахунку вартості підприємства на момент, коли інвестор залишає проект; розрахунок відсотка доходу інвестора від проекту і т. ін. Для уникнення такої ситуації сторонам потрібно чітко окреслити «метрики» інвестиційного процесу, а саме:

- ✦ розрахунок рентабельності;
- ✦ час виходу інвестора з проекту;
- ✦ необхідний для підприємства обсяг інвестицій;
- ✦ доходність від інвестицій, на яку розраховує інвестор;
- ✦ методика визначення вартості підприємства;
- ✦ обраний галузевий мультиплікатор оцінювання підприємства;
- ✦ перелік інших показників, які будуть враховуватися при оцінюванні вартості підприємства.

Перш ніж звертатися з пропозицією до потенційного інвестора, рекомендується провести декілька незалежних оцінок проекту, які можна було б презентувати для кількох потенційних інвесторів. Це дасть змогу переосмислити доцільність залучення інвестицій, всебічно підійти до встановлення реальної вартості проекту, а за необхідності – скоригувати позицію підприємства, що зацікавлене в надходженні інвестицій.

Не секрет, що у вітчизняній практиці значна кількість інвестиційних проектів, які пропонуються інвесторам, мають надзвичайно низький рівень підготовки. З цієї точки зору можна виділити чотири типи проектів:

- 1) сформована лише ідея проекту, частково враховано основні активи, які, як правило, низьколіквідні, відсутність основних документів;

- 2) відсутній маркетинговий план, а саме: збутова політика, інформація про контрагентів, політика ціноутворення;
- 3) відсутні оцінки та аудиторські висновки щодо рентабельності проекту;
- 4) низькоякісна презентація матеріалів проекту (нечитабельна, порушена логіка викладу матеріалу, відсутність акцентів на ключових і другорядних моментах).

Досить часто стримувальним чинником для підприємства в контексті залучення додаткового капіталу у формі інвестицій є той факт, що менеджери очікують поліпшення інвестиційного клімату. Проте це є хибним та економічно не виправданим рішенням. Розуміючи, що інвестиційний клімат – це категорія досить мінлива та чутлива до впливу широкого кола чинників, доречно на підприємствах розробити програму з управління інвестиційною привабливістю, яка б передбачала декілька сценаріїв можливого розвитку. Для розробки та реалізації сценаріїв попередньо необхідно підготувати комплекс організаційних відносин з інвестором. У світовій практиці його трактують як IR – *investor relations*.

Висновок інвестора, який проявлятиметься в прийнятті позитивного рішення стосовно інвестування, значною мірою залежатиме від дій команди IR, які регулюють підготовчі етапи проекту: юристів, консультантів, аудиторів та інших. Закономірно, що кожне підприємство, незалежно від рівня свого розвитку, зацікавлене в новому інвесторі, а тому основний акцент усіх зусиль спрямовується на етап безпосереднього створення проекту, де акцентується увага лише на одному зі сценаріїв проекту, причому він може бути побудованим таким чином, що в односторонньому порядку висвітлюватиме інвестиційну ідею та шляхи її реалізації. Тому має бути створена команда, яка б, ще на стадії формування ідеї проекту, критично підходила до аналізу різних точок зору і підходів.

Часто підприємства зустрічаються з невірним розумінням статичних моделей інвестиційної привабливості, які базуються на «об'єктивних» параметрах (характеристиках) діяльності підприємств. Також вони вимагають використання належного математичного апарату, що дасть можливість додаткової формалізації згідно з правилами фінансового аналізу.

Найбільш вживаним, з точки зору практичного застосування, є визначення інвестиційної привабливості за допомогою бухгалтерської звітності. Існує своєрідне ототожнення групи показників оцінки інвестиційної привабливості підприємства із показниками, на основі яких здійснюється оцінка фінансового стану підприємства. Зазвичай це групи показників, які відображають формування, розподіл і використання фінансових ресурсів підприємства. Тобто фінансовий стан підприємства є базою для визначення інвестиційної привабливості.

Поряд із позитивним моментом, пов'язаним із простотою обчислень показників оцінки інвестиційної привабливості, існує і інший бік, адже зосередження лише на оцінці показників фінансового стану є неефективним для проектів, в яких відбувається швидка зміна кон'юнктури.

Тому можна зазначити, що не існує універсальних або раціональних як методів, так і моделей оцінки інвестиційної привабливості. Модель інвестиційної привабливості – це формульно виражена оцінка діяльності підприємства, де індикатори (зовнішні та внутрішні) відрізняються між собою описом очікуваного економічного результату («виходу») і детермінантами інвестиційної привабливості («входу»). Модель такого виду відображатиме залежності між факторами, що впливають на привабливість проекту. Досягти максимального ефекту можна лише в тому випадку, коли на підприємстві буде розроблено ряд пов'язаних підмоделей системної динаміки. Більше того, підприємство доцільно розглядати як окремий випадок звичайного суб'єкта підприємництва, метою діяльності якого буде максимізація прибутку. Підмоделі покажуть сутність структури прийняття рішень, що визначає як і де буде проведено інвестування проекту.

Одним із вагомих факторів мікрорівня є показник, що відображає відношення експлуатаційних витрат на одиницю продукції до операційного доходу (*operating expense ratio – OER*). Мікрорівень також можна охарактеризувати показником обсягу нерозподіленого прибутку (*cumulative retained earnings*), який чи не найбільше впливає на залучення інвестицій у проект. Своєю чергою, це підсилює зворотні зв'язки, оскільки показник витрат на одиницю продукції є оберненим до показника рентабельності проекту, адже зростання першого призведе до зменшення другого.

ВИСНОВКИ

Узагальнюючи вищевикладене, можна стверджувати, що питання оцінки інвестиційної привабливості підприємств є досить багатограним, а також відкритим. На сьогодні не існує єдиного підходу до визначення методу, методики чи моделі оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Комплекси показників, які використовуються під час оцінки інвестиційної привабливості, можна розділити на дві групи: загальні та індивідуальні. Індивідуальні показники – це група показників, яка формується під конкретного інвестора для найкращого вираження аспектів діяльності підприємства. Розробка певних індикаторів та показників різних груп проводиться виключно для імітаційних сценаріїв. Тобто система показників має бути унікальною для окремо взятого проекту, але підібрана таким чином, щоб якомога ліпше розкрити стан і потенціал підприємства та бути зрозумілою та бажаною для конкретного інвестора. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Захарін С. В., Іщенко І. С. Інноваційна діяльність підприємств на базі якісного менеджменту в кластерах. *Наукові перспективи*. 2022. № 10. С. 108–127. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-10\(28\)-108-127](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-10(28)-108-127)
2. Некрасов В. 13 найцікавіших технологічних розробок: чим здивував людство 2021 рік / Економічна правда. 25.12.2021. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2021/12/25/680988/>
3. Носовець О. І., Волощук Л. О. Місце інноваційної інфраструктури у визначенні результатів інноваційної діяльності. *Проблеми економіки*. 2019. № 3. С. 123–132. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-3-123-132>
4. Полінкевич О. М. Критерії розмежування понять «інновації», «інноваційний процес» та «інноваційний розвиток підприємства» в новій економіці. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2015. № 4. С. 31–36.
5. Тимченко О. І. Інноваційна інфраструктура як чинник забезпечення ефективності інноваційної діяльності малих підприємств. *Ефективна економіка*. 2012. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1644>
6. Ватченко О. Б., Ватченко Б. С., Черевко О. Л. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посіб. Дніпро: Акцент ПП, 2017. 404 с.
7. Микитюк П. П., Крисько Ж. Л., Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Скочиляс С. М. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посіб. Тернопіль: Принтер Інформ, 2015. 224 с.
8. Копішинська О. П., Уткін Ю. В., Карташова О. Г. Застосування методу Монте-Карло для підтримки прийняття рішень щодо розподілу інвестицій. *Актуальні проблеми економіки*. 2017. № 5. С. 199–207. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/server/api/core/bitstreams/41a91a6e-5857-40c1-8234-62905f408c36/content>
9. Ніконова Н. В. Інвестиційна привабливість підприємств: сутність, фактори впливу та оцінка існуючих методик аналізу. *Економічний вісник університету*. 2017. Вип. 32/1. С. 81–88. URL: <https://economic-bulletin.com/index.php/journal/article/view/298/300>
10. Скоробогатова Н. Є., Корчак А. О. Моделювання інвестиційної привабливості підприємства на засадах багатокритеріальності. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2017. № 20. С. 117–125. URL: <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/109704>
11. Collins J. D., Reutzell C. R. The role of top managers in determining investment in innovation: The case of small and medium-sized enterprises in India. *International Small Business Journal: Researching Entrepreneurship*. 2017. Vol. 35. Iss. 5. P. 618–638. DOI: <https://doi.org/10.1177/0266242616658>
12. McAdam R., Moffett S., Hazlett Sh. A., Shevlin M. Developing a model of innovation implementation for UK SMEs: A path analysis and explanatory case analysis. *International Small Business Journal: Researching Entrepreneurship*. 2010. Vol. 28. Iss. 3. P. 195–214. DOI: <https://doi.org/10.1177/0266242609360610>
13. Busru S. A., Shanmugasundaram G. Effects of Innovation Investment on Profitability and Moderating Role of Corporate Governance: Empirical Study of Indian Listed Firms. *Indian Journal of Corporate Governance*. 2017. Vol. 10. Iss. 2. P. 97–117. DOI: <https://doi.org/10.1177/09746862177309>

REFERENCES

- Busru, S. A., and Shanmugasundaram, G. "Effects of Innovation Investment on Profitability and Moderating Role of Corporate Governance: Empirical Study of Indian Listed Firms". *Indian Journal of Corporate Governance*, vol. 10, no. 2 (2017): 97-117. DOI: <https://doi.org/10.1177/09746862177309>
- Collins, J. D., and Reutzell, C. R. "The role of top managers in determining investment in innovation: The case of small and medium-sized enterprises in India". *International Small Business Journal: Researching Entrepreneurship*, vol. 35, no. 5 (2017): 618-638. DOI: <https://doi.org/10.1177/0266242616658>
- Kopishynska, O. P., Utkin, Yu. V., and Kartashova, O. H. "Zastosuvannya metodu Monte-Karlo dlia pidtrymky pryiniattia rishen shchodo rozpodilu investytsii" [Monte Carlo Method Application to Support Decision-Making on Investments Allocation]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 5 (2017): 199-207. <https://dspace.pdau.edu.ua/server/api/core/bitstreams/41a91a6e-5857-40c1-8234-62905f408c36/content>
- McAdam, R. et al. "Developing a model of innovation implementation for UK SMEs: A path analysis and explanatory case analysis". *International Small Business Journal: Researching Entrepreneurship*, vol. 28, no. 3 (2010): 195-214. DOI: <https://doi.org/10.1177/0266242609360610>
- Mykytiuk, P. P. et al. *Innovatsiyni rozvytok pidpriemstva* [Innovative Development of the Enterprise]. Ternopil: Prynter Inform, 2015.
- Nekrasov, V. "13 naitikavishykh tekhnolohichnykh rozrobok: chym zdyvuvav liudstvo 2021 rik" [13 of the Most Interesting Technological Developments: What Surprised Humanity in 2021]. *Ekonomichna pravda*. 25.12.2021. <https://www.epravda.com.ua/publications/2021/12/25/680988/>
- Nikonova, N. V. "Investytsiina pryvablyvist pidpriemstv: sutnist, faktory vplyvu ta otsinka isnuuychkh metodyk analizu" [Attractive Investment Companies: Essence of Influence Factors and Evaluation of Existing Methods of Analysis]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu*, iss. 32/1 (2017): 81-88. <https://economic-bulletin.com/index.php/journal/article/view/298/300>
- Nosovets, O. I., and Voloshchuk, L. O. "Mistse innovatsiinoi infrastruktury u vyznachenni rezultativ innovatsiinoi diialnosti" [The Place of Innovation Infrastructure in Determining the Results of Innovative Activity]. *Problemy ekonomiky*, no. 3 (2019): 123-132. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-3-123-132>
- Polinkevych, O. M. "Kryterii rozmezhuвання poniat «innovatsii», «innovatsiyni protses» ta «innovatsiyni rozvytok pidpriemstva» v novii ekonomitsii" [Criteria for Distinction the Concept of «Innovation», «Innovation process» and «Innovative Development of Enterprise» in the New Economy]. *Ekonomichnyi chasopys Skhid-*

- noievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, no. 4 (2015): 31-36.
- Skorobohatova, N. Ye., and Korchak, A. O. "Modeliuvannia investytsiinoi pryvablyvosti pidpriemstva na zasada-kh bahatokryterialnosti" [Modeling of the Investment Attractiveness of an Enterprise on the Basis of Multi-criteria]. *Suchasni problemy ekonomiky i pidpriemnytstvo*, no. 20 (2017): 117-125. <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/109704>
- Tymchenko, O. I. "Innovatsiina infrastruktura yak chynnyk zabezpechennia efektyvnosti innovatsiinoi diialnosti malykh pidpriemstv" [Innovative Infrastructure as a Factor of Ensuring the Efficiency of Innovative Activities of Small Enterprises]. *Efektyvna ekonomika*, no. 12 (2012). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1644>
- Vatchenko, O. B., Vatchenko, B. S., and Cherevko, O. L. *Innovatsiinyi rozvytok pidpriemstva* [Innovative Development of the Enterprise]. Dnipro: Aktsent PP, 2017.
- Zakharin, S. V., and Ishchenko, I. S. "Innovatsiina diialnist pidpriemstv na bazi yakisnoho menedzhmentu v klasterakh" [Innovative Activities of Enterprises Based on Quality Management in Clusters]. *Naukovi perspektyvy*, no. 10 (2022): 108-127. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-10\(28\)-108-127](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-10(28)-108-127)